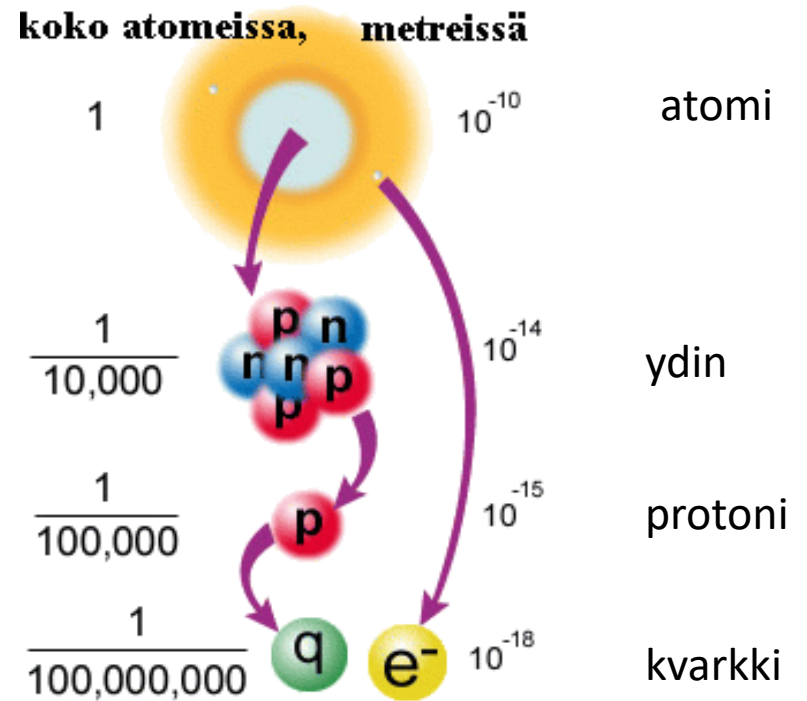
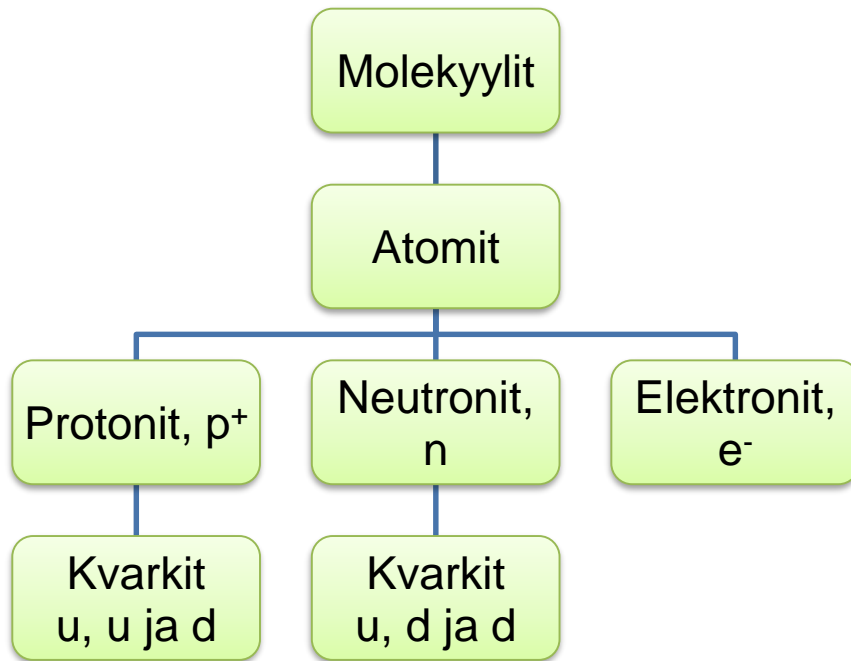

Aineen rakenne

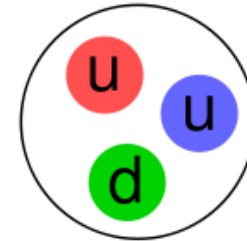
Perushiukkaset

- Perushiukkaset ovat aineen pienimpiä rakenneosasia
- Perushiukkasia ovat *kvarkit* ja *leptonit* joita molempia on kuutta eri lajia
  - Tavallinen aine koostuu kuitenkin vain kahdesta eri kvarkkilajista (u , d) ja elektroneista (e)
- Jokaiselle perushiukkaselle on lisäksi *antishiukkanen*
  - Antishiukkasella ja hiukkasella on sama massa, mutta vastakkainen sähkövaraus
  - Kun hiukkanen ja antishiukkanen kohtaavat, ne tuhoutuvat ja muuttuvat energiaksi
- Hiukkasfysiikan *standardimalli* sisältää perushiukkasten lisäksi vuorovaikutusten välittäjähiukkaset (ja Higgsin bosonin, joka selittää hiukkasten massat)

Perushiukkasten lajit

	I	II	III
Kvarkit	Ylös u , +2/3	Outo s , -1/3	Huippu t , +2/3
	Alas d , -1/3	Lumo c , +2/3	Pohja b , -1/3
Leptonit	Elektroni e , -1	Myoni μ , -1	Tau τ , -1
	Elektronin neutriino	Myonin neutriino	Taun neutriino

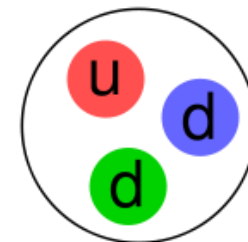
Protoni

Sähkövaraus:

$$+2/3 + 2/3 - 1/3 = +1$$

Neutroni

Sähkövaraus:

$$+2/3 - 1/3 - 1/3 = 0$$

- Kvarkkien sähkövarausten suuruudet ovat elektronin varauksen (alkeisvaraus) osia ($+2/3$ tai $-1/3$)
- Kvarkkeja ei koskaan esiinny yksinään
- Raskaammat lajien II ja III hiukkaset ovat hyvin lyhytikäisiä ja ne hajoavat keveämmiksi lajeiksi
- Neutriinot ovat erittäin pienimassaisia hiukkasia, joiden vuorovaikutus muiden hiukkasten kanssa on hyvin vähäinen
- Suurin osa neutriinoista menee suoraan maapallon läpi vuorovaikuttamatta yhdenkään atomin kanssa
- Neutriinoita vapautuu valtavia määriä mm. tähtien fuusioreaktioissa